

Slušaonica
(/poslusajte-iz-naseg-programa.html)

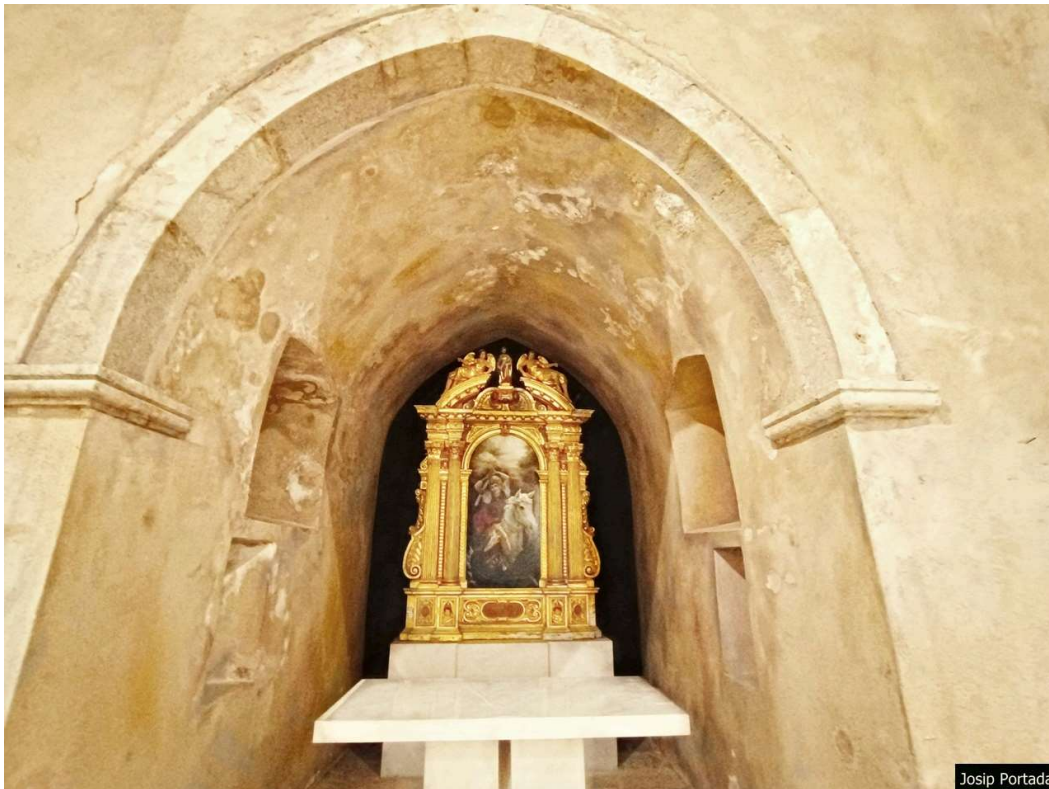
Live Stream

Uredništvo
urednistvo@radiopag.hr
00385 (0)23 214 987
(/impressum.html)

📻 Izdvojeno

Paške relikvije i običaji: "Sveti Juraj, naš grad čuvaj!"

📅 Objavljeno: 16 Rujan 2024



Josip Portada

Sveti Juraj je svetac zaštitnik grada Paga, svetac kojem se Pažani stoljećima mole, čiji spomendan, 23. travnja obilježavaju liturgijama, svetac pred čijim oltarom se moli i u molitvi ga se zaziva. Svaka relikvija ima svoj smisao, značenje, osobitost i ponajviše od svega molitvenu usmjerenost koja može biti za zdravlje, za dobrobit djece, za mir i slično. Mjesto molitve za vjernike nije presudno, moliti se može u svakoj prilici i na svakom mjestu, ali najčešće se moli za vrijeme liturgija, kada su vjernici okupljeni u zajedničkom slavlju blagdana, spomendana svetaca ili u drugim vjerskim prigodama.



(https://www.optikamaris.com)



(https://www.facebook.com/S
ljepote-Marija-
200887274025307).



(http://www.pag.hr/)

U crkvi Svetog Jurja u Pagu nalazi se kameni oltar s pozadinskim ukrasom od drva s pozlatom i slikom Svetog Jurja. Za vrijeme liturgije pogled vjernika usmjeren je prema slici Svetog Jurja, a molitve su misao dodir sa slikom koja ima značenje poveznice između vjernika i svetog, Božanskog, ljudima nepojmljivog Nebeskog Kraljevstva. Zbog toga slika na oltaru ima značenje relikvije, ona se činjenicom posvećenosti oltara, doživljava kao posebna, kao dio ukupnog vjerskog događanja, izrečenih riječi, pjesme, pogleda i misli, sve uvijek spojeno u jednu sadržajnu cjelinu, u molitvu.

Molitve upućene Svetom Jurju

Molitva je duboko osobna, povezana s moliteljem, vjernikom, molitva je povezana s njegovim proživljavanjima, usmjerena na njegov život, na život, zdravlje i dobrobit njegovih bližnjih, rodbine i prijatelja. U Pagu je, u slučaju Svetog Jurja, sveca zaštitnika grada Paga, molitva ponešto drugačija. Sveti Juraj je svetac zaštitnik grada Paga, grada kao cjeline, s jedne strane sastavljene od građevina, ulica, trgova i s druge strane, od ljudi koji u tom gradu žive, zajednice koja grad ispunjava i čini ga živim. U Pagu se Svetom Jurju moli za dobrobit grada kao cjeline neživog i živog, građevina i ljudi. Pred likom Svetog Jurja moli se za grad, što potvrđuje i stari zapis iz 1934. godine jedne od molitvi: „Sveti Juraj, naš grad čuvaj!“ U zapisu iz 1934. godine navodi se da su se Pažani Svetom Jurju često molili i osim što su molitve bile upućene za dobrobit grada, molilo se „da ih Sveti Juraj oslobodi od krupe i od bure“. Krupa je dijalektalni naziv za tuču, padalinu od komadića leda koja može napraviti veliku štetu u poljoprivredi. Bura je sjeveroistočni vjetar koji na Pagu puše velikom snagom, na udare često i orkanskom, što također stvara velike štete u poljoprivredi, ali i na obiteljskim kućama, gospodarskim zgradama i na brodovima. Poljoprivredna proizvodnja u Pagu, kao i u svim gradovima Dalmacije u Srednjem vijeku i u Novom dobu, bila je izuzetno važna, jer je uspješan urod poljoprivrednih proizvoda bio jamstvo za osiguranje dovoljno namirnica za prehranu tijekom godine. Može se pretpostaviti da su se Svetom Jurju za oslobođenje od tuče i bure molili svi vjernici, a ne samo oni koji su se bavili poljoprivredom, jer je dobar urod svima bio jamstvo za osiguranje dovoljno hrane. Za vjernike svaka molitva je važna, bez obzira tko se moli i za što se moli. No, najučestalije molitve Svetom Jurju upućene su za dobrobit grada Paga. Paškinje i Pažani su se pred likom Svetog Jurja molili za dobrobit svojega grada, za njegovu sigurnost, za mir i očuvanje od napada i rušenja, od svake vrsti zla koje se nekom gradu može dogoditi.

Prisutnost lika Svetog Jurja u Pagu

O značenju kojeg Sveti Juraj ima za pašku zajednicu, dakle ne samo za vjernike, pokazuje to što je lik Svetog Jurja u Pagu najprisutniji od likova svih ostalih svetaca i što se lik Svetog Jurja nalazi u crkvama i u raznim javnim prostorima, u uredima gradske uprave i drugih gradskih institucija. Lik Svetog Jurja nalazi se na grbu, zastavi i na gonfalonu grada Paga. Lik Svetog Jurja nalazi se na stropu Zborne crkve Marijina Uznesenja, iznad središnjeg oltara. U Pagu postoji i crkva Svetog Jurja koja je, po procjeni brojnih povjesničara umjetnosti, u graditeljskom smislu jedna od najljepših crkvi u gradu Pagu. Po Svetom Jurju je nazvan i jedan od toponima u Pagu, po njemu je nazvan drugi po visini vrh otoka Paga na kojem se nalaze ostaci stare crkve Svetog Jurja, na uzvisini sjeverno od grada Paga, na mjestu s kojeg se vidi Velebitski kanal, planina Velebit, Paška uvala, grad Pag, Stari grad, Caska i Barbati. Lik Svetog Jurja nalazio se na zastavi gradske straže, na zastavi gradske vojske i na paškim ratnim galijama. Takva prisutnost lika Svetog Jurja jasno ukazuje na značenje Svetog Jurja za Pažane, značenje koje se stoljećima prenosi s pokoljenja na pokoljenje.

U Pagu se Sveti Juraj štuje od davnih vremena

Grad Pag nalazi se u izduženoj udolini koja je sa sjeverne strane omeđena Paškom uvalom, s južne strane prostranim solinama, a sa jugozapadne i sjeverozapadne strane s dva brda koji nemaju kartografske nazive, a u dijalektu grada Paga

nazivaju se Donje brdo i Gornje brdo. Na vrhu i jednog i drugog brda nalaze se ostaci starih crkvi, na jednom su ostaci crkve Svetog Vida, a na drugom su ostaci crkve Svetog Jurja. Prema arheološkim ostacima, povjesničari su zaključili da se na otoku Pagu kršćanstvo pojavilo, a onda i proširilo, oko 5. stoljeća, no ima povjesničara koji smatraju da se kršćanstvo na Pagu pojavilo i ranije, već u 1. stoljeću. U vrijeme cara Justinijana, u 6. stoljeću, na današnjem vrhu Sveti Juraj izgrađena je utvrda koja je imala vojnu svrhu. Na mjestu te utvrde izgrađen je ranokršćanski sakralni objekt, crkva sv. Jurja. Postojanje te stare crkve potvrđuje da se Sveti Juraj u gradu Pagu štovao već vrlo rano i da se to štovanje nastavilo i u kasnijim stoljećima. Crkva Svetog Jurja na istoimenom vrhu potvrđuje da su se Pažani molili tom svecu u vrijeme dok su još živjeli u svojem starom gradu kojeg su napustili u 15. stoljeću, nakon izgradnje novog, današnjeg grada Paga. Sveti Juraj se, kao zaštitnik grada Paga spominje u brojnim kronikama i spisima, što također potvrđuje da se Sveti Juraj u Pagu štovao od davnih vremena i uvijek kao zaštitnik grada Paga.

Ostaci crkve Svetog Jurja sjeverno od grada Paga

Prema arheološkim istraživanjima, crkva Svetog Jurja, na uzvišenju sjeverno od grada Paga, bila je izgrađena na temeljima starije građevine, utvrde iz vremena cara Justinijana u 6. stoljeću. Crkva se prvi put spominje 1427. godine, a u zapisima iz 1603. godine spominje je i Agostino Valier, biskup i kardinal koji je posjetio Pag kao apostolski vizitator. Neki povjesničari smatraju da je crkva izgrađena oko 11. stoljeća. Prema povijesnim izvorima crkva Svetog Jurja na istoimenom vrhu, bila je u funkciji do 17. stoljeća. Prof. Mate Suić u svoj knjizi „Pag“ iz 1953. godine, spominje crkvu i navodi da ju je teško preciznije datirati, ali da „potkovasti oblik apside te ostali arhitektonski elementi odaju izričite rane preromaničke karakteristike”. Prof. Emil Hilje navodi da je građevina bila presvođena bačvastim svodom i natkrivena dvostrešnim krovom. Navodi da se i mogućnost da je na mjestu crkve Svetog Jurja stajala ranokršćanska crkva koja je nastala zajedno s utvrdom. Crkva Svetog Jurja bila je jednobrodna, longitudinalna građevina s potkovastom apsidom, orijentiranom u smjeru jugoistok-sjeverozapad. Na crkvu se s sjeverozapadne strane naslanjala pravokutna prostorija koja je rađena istom tehnikom gradnje kao i crkva i pretpostavlja se da je to bio ogradni zid dvorišta. U podnožju litice pronađeni su ostaci kamenog praga. Istraživanjima je potvrđeno da se crkva Svetog Jurja, od koje su danas vidljiv samo ostaci, nalazila na istočnom i najvišem djelu nekadašnje utvrde, odnosno vrha Sveti Juraj.

Hodočašće Pažana u crkvu Svetog Jurja sjeverno od grada Paga

Prema legendi, Pažani su na spomendan Svetog Jurja, 23. travnja, hodočastili u crkvu na istoimenom brdskom vrhu. Crkva se nalazila na uglavnom nepristupačnom području koje je prekriveno oštrim kamenjarom, vapnencem kojeg su oblikovale kiše i bure i koji je ponegdje oštro poput noža. To hodočašće je imalo duboki smisao, jer je bilo pokorničko, bilo je to teško pješaćenje, ponekad i opasno, posebno za djecu i osobe starije životne dobi. Hodočašćem su Paškinje i Pažani dokazivali privrženost Svetom Jurju, zaštitniku njihovog grada. U povijesnim izvorima nema dovoljno podataka koji bi potvrđivali ovu legendu. Agostino Valier, biskup i kardinal, posjetio je Pag kao apostolski vizitator i u svojim zapisima o Pagu iz 1603. godine spominje crkvu Svetog Jurja i navodi da su se vjernici okupljali u crkvi na spomendan Svetog Jurja. U katastarskoj karti iz 1808. godine, kao i svim kasnijima, označen je uzani i krivudavi puteljak koji vodi od predjela Bašaca do vrha Sveti Juraj, odnosno do mjesta na kojem se nalazila crkva. U katastarskim operatima puteljak je obilježen posebnim brojem i definiran je kao put. Po tome, postojanje puteljka je nesporno. Postojanje puta do vrha Sveti Juraj i navod vizitatora Valiera mogli bi biti dokazi o istinitosti legende o hodočašću Paškinja i Pažana u crkvu Svetog Jurja, na uzvisini sjeverno od Paga na spomendan tog sveca 23. travnja. Pretpostavlja se da se s hodočašćima do crkve Svetog Jurja na istoimenom vrhu prestalo u 18. stoljeću.

Crkva Svetog Jurja u gradu Pagu

Crkva Svetog Jurja u gradu Pagu nalazi se na sjeveroistočnom dijelu stare jezgre grada Paga, a do 1855. godine, svojom duljom stranom, sjeveroistočnim zidom, naslanjala na gradske zidine. Povjesničari smatraju da je zbog svojeg položaja i visokog zvonika koji je dio crkve, bila u funkciji obrane grada. Pretpostavlja se da je zvonik bio koristan za nadzor i za promatranje prostora izvan gradskih zidina. Naime, sa zvonika crkve Svetog Jurja se, prije urbanog širenja grada izvan zidina, moglo dobro vidjeti područje od sjevera do juga, vidjela su se polja i brdske površine i s tog mjesta moglo se lako uočiti dolazak neprijatelja. Prema opisu kojeg je objavio prof. Emil Hilje sa Sveučilišta u Zadru, crkva Svetog Jurja u Pagu izgrađena je u gotičkom i renesansnom stilu. Izgradnja crkve Svetog Jurja počela je 1465. godine, dakle dvadeset dvije godine od utemeljenja novog grada Paga, a gradnja crkve završena je krajem 15. stoljeća. Crkva je pravokutna građevina, jednobrodna je i ima četvrtastu apsidom presvođenu prelomljenim valjkastim svodom. Na pročelju crkve nalazi se portal s lunetom, a na portalu je bio i reljef Lava sv. Marka, simbol Republike Venecije. Prozori na južnom, bočnom zidu, su šiljasti, rađeni u gotičkim stilu. Pročelje završava u renesansnom stilu, sa središnjim polukrugom s bočnim četvrtinama kruga. U crkvi su liturgije održavaju na spomendan sv. Jurja.

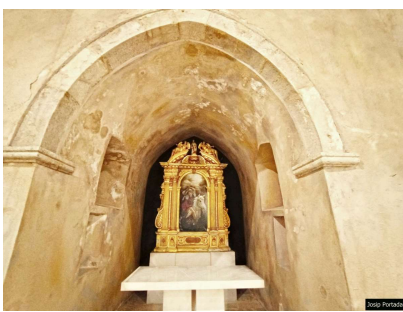
Povijesni izvori o štovanju Svetog Jurja u gradu Pagu

U tekstu iz 1934. godine u kojem se govori o povijesti grada Paga, navodi se da „ova crkva (crkva Svetog Jurja) bi izgrađena u isto vrijeme kada i Zborna crkva“. Navodi se da je „Sveti Juraj glavni pokrovitelj Paga i da „općinski grb resi lik Svetog Jurja“. Nadalje se navodi; „shvatljivo je da su se Pažani potrudili izgraditi crkvu“ (Svetog Jurja). U dokumentu se donosi i opis crkve i navodi se da je četverokutna, na jedan brod i da ima tri drvena oltara. Glavni oltar bio je oltar Svetog Jurja, a pobočni oltari bili su oltar Svete Ursule i oltar Svetog Karla. U Pagu je postojala Bratovština Svetog Marka i Svetog Jurja koja je imala obvezu brinuti se o crkvi. Bratovštinu je ukinula francuska vlast koja je došla u Pag nakon pada Republike Venecije 1797. godine. Prema „Imovniku bratovštine sv. Marka i sv. Jurja“ iz 1772. godine, članovi bratovštine brinuli su se o crkvi. Pažani su 1876. godine popravili crkvu, a u radove su uložili 2000 forinta. Obnovljena crkva Svetog Jurja bila je svečano otvorena na spomendan Svetog Jurja, 23. travnja 1877. godine. U zapisu iz 1934. godine navodi se da su Pažani „gojili gorljivu pobožnost prema Svetom Jurju i prema crkvi“. Iz popisa imovine crkve Svetog Jurja može se zaključiti da su vjernici darivali crkvu, odnosno davali su priloge u zemljištu, stoci, sijenu i soli kako bi se crkva održavala.

Štovanje Svetog Jurja kao sveca zaštitnika grada Paga s vremenom je postalo običaj, određen okupljanjem vjernika u crkvi na spomendan sveca 23. travnja i molitvama za dobrobit grada. Običaji povezani sa štovanjem Svetog Jurja su, kao i običaji povezani sa štovanjem drugih relikvija, poveznica između prošlosti i sadašnjosti, dio su zajednice, dokaz upornosti, vjere i ljubavi prema naslijeđu. Ti običaji povezuju daleku prošlost sa suvremenim dobom, s 21. stoljećem, oni su poput nevidljive vremenske niti koja veže brojna pokoljenja, ona koja su bila, ona koji jesu i ona koji će biti. Štovanje Svetog Jurja u Pagu je tradicija, dio vjerskih običaja i dio naslijeđene baštine. Kao i tijekom prijašnjih stoljeća, i u 21. stoljeću, vjernici odaju počast Svetom Jurju, čuvaju običaje, a naslijeđenu baštinu prenose dalje svojim potomcima. Štovanje Svetog Jurja dio je naslijeđene baštine grada Paga, baštine koja se cijeni i održava i tako se prenosi dalje, novim pokoljenjima Paškinja i Pažana koji će tu baštinu prenijeti dalje svojim potomcima, održavajući tako baštinu na njezinom putu prema budućnosti.

Josip Portada/Radio Pag

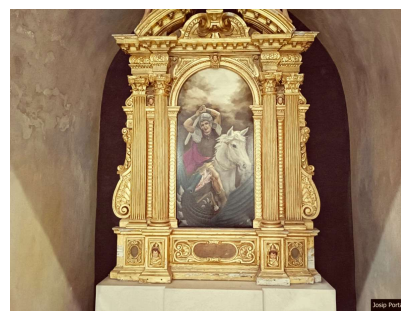
Ovaj tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije, iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.



(https://www.radiopag.hr/images/com_droppics/251/Sveti-Juraj-Crkva-02.jpg)



(https://www.radiopag.hr/images/com_droppics/251/Sveti-Juraj-Crkva-03.jpg)



(https://www.radiopag.hr/images/com_droppics/251/Sveti-Juraj-Crkva-04.jpg)



(https://www.radiopag.hr/images/com_droppics/251/Sveti-Juraj-Slika-01.jpg)



(https://www.radiopag.hr/images/com_droppics/251/Sveti-Juraj-Molitva-02.jpg)

SLJEDEĆE ➤ (/VIJESTI/IZDVOJENO/2919-PASKE-RELIKVIJE-I-OBICAJI-SVETI-TRN-IZ-KRUNE-KRIS.HTML)

Design by [tjstudio](https://tjstudio.info)

© Radio Pag d.o.o. | 2018 -

(<https://tjstudio.info>)

Kontakt & Impressum

(<https://radiopag.hr/impressum.html>)

Marketing (<https://radiopag.hr/marketing.html>)

Novosti (<https://radiopag.hr/vijesti.html>)

Izdvojeno (<https://radiopag.hr/vijesti/izdvojeno.html>)

Uvjeti korištenja (<https://radiopag.hr/impressum.html>)

Na vrh

